

Kilencven éves a Baross Gábor gyakorló- gimnázium

(A Délmagyarország munkatár-
sától) Az időt nem számmal, hanem
az események gazdagságával mér-
hetjük igazán. 90 év a Teremtő ál-
tal lehet egy hosszúra, méretezett
emberélet, amely eseményekben
akármilyen gazdag is legyen, egy
iskola eseménydús életével össze-
sem hasonlítható. Mennyi hősi küz-
delem, szellemi erőfeszítés, szellemi
kincs, ifjú élet teszi végtelen gaz-
daggá egy iskola életét, melynek
örög mégis fiatal falai közül az örök
Élet erői erednek bőséges hullámok-
ban. Az idő mindent megemészt,
mint mondják, csak egy dolgot
nem, az iskolát, amely mennél öre-
gebb, a benne kialakult szellemi ha-
gyományok mindent átható erejű
lelke, annál fiatalabbá lesz, az örök
fiatalság tavaszi világáról nem is
szólva.

Szegeden a szabadságharc előtt
két iskola működött, a 3 osztályú
elemi iskola és a piaristák gimná-
ziuma. És ugyan ki tudja ma, hogy
a Baross Gábor gyakorlógimnázium-
nak, mely régi, de ma is moder-
nizálható, egyszerű, de izléses épüle-
tével a szegedi középületek leg-
szébbjei közé tartozik, valaha a sza-
badságarc idején a

Nemzeti polgári iskola

volt az őse. Az 1847-48 tanévben
alakult meg és „csakhamar virág-
zásnak indult, s négy tanéven ke-
resztül „mint az iparos pályára ké-
szülők iskolája“ működött. Azon-
ban a szabadság leveretésével a
Nemzeti polgári iskolának is, „még
oly csekély jelentőségű szimbólum-
nak is, el kellett tűnnie, mely a
nemzet ébredésére, önállóságára vo-
natkozással bírhatott, nem csoda
tehát, ha a Nemzeti polgári iskola
nevénél fogva nem maradhatott
meg“ és 1851-52-ben átalakították
alreáliskolává. Az alreáliskola to-
vábbi fejlődésére nagy hatással van
Albrecht főherceg 1858 április 20-i
látogatása. Albrecht főherceg látog-
tatásának igazi célja a vasúti hid-
építés megtekintése volt ugyan, de
a város nevelésügyéről is melegen
érdeklődött. Ennek az érdeklődés-
nek köszönhető, hogy Gamperl Ala-
jos polgármester elnöklelte alatt már
a főherceg megérkezésének másnap-
ján rendkívüli tanácsulást tartanak,
melyről tanácskodó jegyzőkönyv a
szegedi iskola- és nevelésügy nem
a legrózsásabb állapotát tünteti fel.

Kevés iskola volt. Különösen az
új időknek legjobban megfelelő re-
altanoda hiányzott, melyet a jegy-
zőkönyv „az ipar és művészet emel-
tyűjének“ nevez. Ő cs. kir. fensége
Albrecht főherceg legelső kegyes
kihallgatásán „az elnök-polgármes-
ter úr részesülni szerencsés lévén,
midőn Ő cs. kir. Fensége által, Sze-
geden főreáliskolák léte felől tett
magas kérdése folytán, a kértett
tanosztályok eddigi hiányát sajnál-
lással bevallani kénytelenítettett, a
legmagasabb vendég esodálkozását
kifejezve s az említett iskolák meg-

számlálhatatlan, főleg az ipar és
művészetben nyilvánvaló hasznait
fejtve, főtörékvésül hasonló ta-
nodának felállítását legkegyesebben
ajánlani méltóztatott.“

Azonban a jegyzőkönyvben nagy
sietséggel beismert szellemi hiá-
nyok pótlására vonatkozólag, a ma-
gas vendég elutazása után, hosszú
ideig semmi sem történt, minden
maradt a régiben. Végre aztán, sok
huza-vona után 1870-ben állami hoz-
zájárulással megszületett az állami
főreáltanoda. 1875/76 tanévtől kezd-
ve pedig 6 osztály helyett 8 osztály-
ban tanít az érettségi vizsgálat fel-
jogosításával.

A főreáliskola Dugonics-téri nagy-
szerű épülete 1873-ban készült el,
melyben ez időben közel 600 tanuló
22 tanár vezetése mellett nevelke-
dett.

A szegedi árvíz dején az is-
kola tanári kara és növendé-
kei a mentési munkálatokban
derekasan kiveszik részüket.
Az intézet épületében a nehéz
napok idején 2000 ember talált
menedéket.

1883 október 16-án Ő Felsége a
király is meglátogatta az iskolát és
a tanári kar munkája, illetve a nö-
vendékeknek elért kiváló eredmé-
nyért, különösen a művészi rajz-
képességben, a legteljesebb megelé-
gedését fejeztette ki.

Horváth Mihály utcai épületé-
be 1894-ben költözött át, mely épü-
let végleges otthona is lett az isko-
lának. A Baross Gábor főreálisko-
la nevet 1922-ben vette fel. 1934-ben
a reáliskolátípust megszüntetik és
az első osztályban már a reál-gim-
náziumi tanterv szerint tanítanak,
az 1935-36 tanévtől kezdve pedig az
egységes gimnáziumi tanterv sze-
rint. Tavaly érettségizett a reális-
kolatípus utolsó osztálya.

A Baross Gábor gyakorlógimnázium,

illetve egykori főreáliskola, a Dél-
vidék egyik nagyon fontos kultúr-
bástya volt, melynek 90 év alatt
7 igazgatója, közel 120 tanára és
25.000 növendéke volt. A növendé-
kek 30%-a idegen ajkú, kétharmada
pedig vidéki volt. „Ezek az adatok
különösen azt mutatják — mint dr.
Ferbás Oszkár az intézet igazgató-
ja írja idevonatkozó tanulmányá-
ban —, hogy Szeged a nagy iskola-
város s különösen a Baross Gábor
főreáliskola (illetve a mai gyakor-
lógimnázium) a Délvidék ideáram-

„Vásárlásnál ügyeljünk a Thiel-névre

ló ifjúságára milyen vonzó s ma-
gyarosító hatással volt ...

Megtanították őket a magyar
nyelv és irodalom szépségeire, faj-
tánk dicsőséges történelmére és a
nyugati kultúra magas műveltsé-
gére. Ezért legtöbbje ma is hálás,
amit a két-, három- és négyévtize-
des érettségi találkozóknak Délvi-
dekről jött résztvevői, vagy az on-
nan küldött magyar szövegű sürgö-
nyök őszintén kifejeznek.

Az iskola kiváló tanáraitól szól-
va, megemlítjük, hogy Szeged kul-
túrális életében elhatározóan fon-
tos szerepet töltöttek be.

Csonka Ferenc, Czögler Ala-
jos, Homor István,

mind olyan nevek, mely nélkül Sze-
ged város kultúrtörténete el sem
képzeltető.

Az újszegedi Vegyvizsgáló Inté-
zet a mai Baross Gábor gyakorló-
gimnáziumban, illetve akkori fő-
reáliskola laboratóriumában szüle-
tett meg. Csonka Ferenc tanár vé-
gezte egykor a híres szegedi papri-
ka és tej vegyvizsgálatát. Ugyan-
csak az intézetben végezte Homor
István tanár, majd igazgató, Sze-
geden az első röntgenvizsgálatokat
az intézet fizikai laboratóriumában.
E munkássága elismeréséül a sze-
gedi orvosszövetség tiszteletbeli tag-
jává is választották.

Czögler Alajos a híres fizikus, az
intézet polihisztor, a természetta-
non és a mennyiségtanon kívül a
német és francia nyelvet is tanítoi-
ta. Ő írta a Pallas-lexikon fizikai
részét. Igen sok híres tudományos
dolgozata jelent meg. Ebben az in-
tézetben tanított 10 éven át
Kacziány Ödön a híres festőművész,
később Babits Mihály a nagynevű
költő. S ha az intézet más tárgyal-
nak irodalmi, tudományos és szege-
di vonatkozású könyvtárat kitevő
dolgozatait nézzük, látjuk igazán a
90 éves iskolának, mely mindezen
kívül a kiválóbbnál kiválóbb mér-
nököket, katonákat adta a hazának.

Az iskola életében 1939 év nagy
változást hoz, amikor is gyakorló
jellegű gimnázium lesz. A Ferenc
József-tudományegyetem közép-
iskolai Tanítóképzőintézete mellett
ugyan már 1932 év óta végezte a
tanárképzést, a közvetlen kapcsolatot
azonban 1939-óta jött létre.

A Ferenc József-tudomány-
egyetem Kolozsvárra való hazatér-
ésével Szegeden új egyetem szüle-
tett, Horthy Miklós-tudományegye-
tem. Az új egyetem Tanárképzőin-
tétének elnöke dr. Halasy-Nagy
József a kiváló és országos hírű tü-
dős, az iskolának kitűnő nevelői
munkája és a tanárképzés terén
szerzett érdemei elismeréseképpen a
kultuszminiszternél javasolja az in-
tézet gyakorlógimnáziummá való
átstrukturizálását.

Az átszervezés nem késik. 1941.
július 1-vel a Baross Gábor gimná-
zium az ország legelső intézetének
sorába lép, gyakorlógimnázium lesz,
amilyen az országban csak 3 van.
Ma már a Délvidéken és Erdélyben
sok olyan ifjútanár tanít, nevel és
alakítja a magyar jövőt, akik eb-
ben az intézetben kapták meg a ta-
nításhoz annyira szükséges módsze-
res előképzést. Az iskola nagyszorú

BUTORT

KERTESZ LÁSZLÓ

műasztalos lakberendező

Szeged, Klauzál-tér 6. (MBC. cipőüzlet mellett)

Butorai szeszációnak.

Arni olcsók.